

FOAIA POPORULUI

CEA MAI VECHIE FOAIE POPORALĂ, ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

Țineți cu poporul ca să nu răătăciți!...

Apare în fiecare Duminică sub direcția unui comitet înscris în Reg. Publ. la Tribunalul Sibiu sub Nr. 65-1843.

Organ al Asociației pentru literatura română și cultura poporului Român, „Astra”

Redacția și Administrația: SIBIU, Str. Șa guna 6. Telefon 83/A
Taxa costală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 22.646/1943

Analfabetismul

de L. V. Spiridon

Cred că e cunoscută de toată lumea zicătoarea: Ai carte, ai parte. Pe cât este de răspândită această zicătoare, pe atât este ea de adevărată — și poate că toamă de aceea este ea atât de răspândită pentru că este foarte adevărată.

Vitregii ale istoriei au făcut ca cea mai mare parte a poporului românesc să fie ținută vreme îndelungată într'un adânc întunec al neștiinței de carte. Fiii celorlalte popoare, mai cu seamă aceia ai păturei nobile și boierești, primeau învățătură și și-o însușeau după cum le era puterile capului. Ajutoare primeau din belșug, piedici nu li se puneau niciuna. Dacă se rătăcea pe la aceste școli și ureni prunc de român cu minte desghetată și cu părinți dornici de a-i da o învățătură mai înaltă, se încercau tot felul de piedici pentru a fi oprit din drum. S'ar putea scrie despre aceasta cărți întregi.

Cu toate aceste multe și mari piedici s'au ridicat totuși și pe vremea aceia din sânul neamului românesc oameni cari și-au însușit o temeinică știință de carte. Această știință, împreună apoi cu o mare dragoste pentru popor, a făcut adevărate minuni pentru neam. Ei au devenit adevărați îndrumători ai poporului. Impreună, printre multe piedici cari s'a încercat să li se pună în cale, au întemeiat „Astra”, care mai pe larg poartă numele de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”.

Sprijiți de Biserică, au întemeiat în fiecare țință a acesteia școli unde se învăța mai întâiu cititul și scrisul și mai apoi școală în toată legea. Marele Mitropolit Andrei Șaguna, care a fost și întâiu președinte al „Astrei”, a avut față de școală o deosebită purtare de grijă. În urma străduințelor lui și ale urmașilor lui în ajunul războiului pentru întregirea neamului din 1914-1918, numărul școlilor din Ardeal a ajuns destul de mare.

După războiu școlile au trecut din sarcina Bisericii în aceia a Statului, care le-a înmulțit, înființând școli primare în fiecare sat și înmulțind și sprijinind pe cele mai înalte.

Au mai rămas totuși oameni cari nu știu carte. Când eram în armată am fost într'o vreme însărcinat cu conducerea „Școlii de carte” a regimentului. Am văzut atunci, spre marea mea mâhnire, numeroși tineri,

Acum treizeci de ani

...S'au împlinit treizeci de ani de când — cu avânt de arhanghel — dorobanțul român a trecut crestele semețe ale Carpaților, pentru desrobirea Ardealului.

Era în ziua de Sf. Mărie 1916 când a sunat mobilizarea... Doi ani de chinătoare eșteteți în neutralitate au făcut ca dengetul din acea zi al clopotelor să fie pentru fiecare inimă de român sunet de izbăvire, de înviere. Glasurile sugrumate de plâns ale românilor ardeleni chemau stăruitor oastea de peste munți ca să-i scoată la lumina libertății.

Așa a început atunci războiul nostru, pentru întregirea hotarelor, împotriva ostilor austro-ungare și nemțești și alături de aliații firești: Franța, Anglia, America și Rusia.

Au urmat după aceia vremuri întunecate de suferință, doi ani de grele și amare încercări.

În țara coltopită de nemți, printre oameni roși de foame și trupuri sfărtecate de gloanțe, nu mai rămăsese luminos decât visul întregirii, ocrotit în adâncul fiecărui suflet românesc.

Și așa, plătind cu jertfe cumplite de sârge și cu suferințe de martiri, am ajuns în 1919 să ne spunem cuvântul la Conferința Păcii. Atitudinea hotărâtă și demnă ne-a adus România Mare, puterile aliate recunoscând dreptatea cauzei noastre.

Visul pentru care, — undeva între stâncile colțuroase ale Carpaților, — întâiu dorobanțul a închis ochii lovit în inimă, a devenit faptă. Prin aceasta

născuți și crescuți în țară românească și cari nu știau nici măcar — sau uneori cel mult — să-și scrie numele.

— Dece n'ați învățat carte? i-am întrebat încă din prima zi.

— De proști, domn' elev, că școală aveam în sat. Da' iarna ne plăcea mai mult pe ghoță, iar primăvara scoțeam cuiburile vrăbiilor...

— ...Ori ne lua ta'ta la plug și la șopă, adăugă un oltul.

Și spre marea mea bucurie am constatat apoi și multă dragoste de învățătură și sânguința pe care o aveau aceștia. Întâiu „dragă mamă” scris cu mâna lui acasă era presărat și cu mari lacrimi de bucurie...

Peste o săptămână-două au să se deschidă iarăși porțile școlilor primare. Dar curând după aceea vine și culesul, un arături de toamnă și

ziua de 15 August 1916 a ajuns prilej de măr dize națională.

Au trecut treizeci de ani de atunci... O altă conferință de pace vine, după al doilea război mondial să așeze dreptatea între popoare. Țara noastră a fost chemată să-și spună cuvântul. Și acum România a putut vorbi cu demnitate pentru cauza dreaptă a hotarelor căci se sprijinea tot pe jertfele de sânge ale ostirii sa'e care a luptat trecând peste Tisa și pusta ungeră până departe în munții Tatra. Dela o conferință la alta luptând împotriva aceluiași dușman — armatele nemțești — suntem obligați să cerem și să obținem dreptate pentru aceiași cauză dreaptă: întregirea hotarelor dela Apus.

Revizionismul, care a tulburat liniștea Europei așezată în 1919 la Versailles — aruncând în foc pentru a doua oară toată cmenirea — trebuie îrgredit acum.

Cele 21 de națiuni edunate la Paris, sunt chemate să vadă cari sunt țările cari slujesc cu adevărat cauza păcii, și să le ajute.

...România și de data asta poate ține fruntea ridicată. Ea a răscumpărat cu sârge mult dreptul de a sta alături de națiunile aliate cari au luptat pentru libertate.

Amintirea celui dintâiu dorobanț căzut pentru pecetluirea hotarelor ne umple sufletul de emoție.

După treizeci de ani suntem pe aceeași linie...

Liviu Măgeșnu

vin toate, că dela plugarul harnic nu se găte lucrul decât atunci când așează mâinile pe piept, odată pentru totdeauna.

— Numai culesul... va gândi unul — ...și numai un car-două de lemne să-mi vad în cunte, își va face socoteala altul.

Nu e așa. E o socoteală greșită. Lăsați copiii la carte. Acum prinde mintea mai bine, câtă vreme e fragedă și n'o apasă fel de fel de gânduri și griji. Și apoi lecțiile — am mai amintit asta odată și tot aici — sunt ca zalele dela un lanț: Se țin una de alta și, dacă le-ai rupt, tare greu se pot iarăși lega laolaltă. Și cu lanțul înădit cu sclimpuş ești mai ca și fără el.

Îmi vine iar în minte o zicătoare: cu „prea puțin” ori cu „nimic” — tot cam acolo ești. Și în altă parte a

(Continuare în pag. 4a)

23 AUGUST

Intotdeauna când Neamul nostru s'a găsit în grea cumpănă Dumnezeu ne-a ajutat prin gândul și fapta îndrăzneță a unui trimis al Său, să biruim puterile întnerecului și să pășim pe cărările luminii.

Ne aducem aminte cu toții prin ce momente apăsătoare am trecut în vara anului 1944.

Țara țărâtă într'un războiu pe care nu l-a voit, se găsea încolțită din toate părțile. Armatele nemțești fugărite de forțele din Răsărit căutau să se lege de pământul nostru pentru ultima rezistență disperată. Din văzduh erau aruncate bombe terifiătoare.

Simțeam cu toții că ne vom prăbuși în adâncurile întnerecului dacă nu va interveni o minune salvatoare.

Și minunea a venit în sea a zilei de 23 August 1944 când glasul hotărât al M. Sale Regelui Mihai I a schimbat mersul spre prăpastie al lucrurilor, rupând legăturile forțate cu Axa și legând destinul neamului românesc de acela al Națiunilor Unite.

A fost un gest de mare curaj căci atunci nu se știa sigur care va fi sfârșitul războiului iar în spatele nostru se găseau trupele nemțești gata să intervină.

Nu s'a mai pus în cântar mulțimea riscurilor ci gata de sacrificiu România prin înțelepciunea Suveranului său, a căutat să despice cu arma drumul spre biruință și dreptul la viață alături de popoarele doritoare de libertate.

După doi ani oricine poate vedea importanța actului dela 23 August 1944. Războiul a fost scurtat cu cel puțin șase luni de zile iar pământul țării noastre a fost ferit de distrugerile unei lupte dusă metru cu metru.

Și peste toate acestea contribuția de sânge a armatei române ne-a dat posibilitatea să privim cu ochii senini și cugetul împăcat la desfășurarea discuțiilor pentru pace.

Se cade deci acum când se împlinesc doi ani dela 23 August 1944, să ne ridicăm privirile către albastrul Cerului mulțumind lui Dumnezeu, că ne-a ocrotit de primejdie și rugându-L să întărească brațul tânărului nostru Suveran pentru a ne conduce pe drumul refacerii.

M.

Pentru suflet

Sub steagul Astei

Pentru trup

Pe urmele Domnului

Cinstirea sfintelor icoane

Am promis în numărul trecut că vom vedea ce închinare aduceau idolilor păgâni, cum se închină evreii icoanelor îngerilor și ce închinare aduc Sfintelor icoane creștinii.

Păgânii se închinău idolilor făcuți din piatră, lemn, aramă și alte materiale ca și cum în chiar acea piatră, aramă sau în acel lemn ar fi sălășluit marea putere dumnezească. Idolul era însuși Dumnezeu cu toată puterea, nu o închipuire la ceva. Este ca și cum ai privi o fotografie și ai spune că aceasta este însăși persoana și te-ai aștepta ca ea să se miște, să vorbească și să gândească.

Acest fel de închinare a și fost oprit de Dumnezeu prin porunca Decalogului: „Să nu faci chip cioplit...”

Inchinarea evreilor în cortul cu îngerii pictați nu este idolatrie. La 2 Imp. 12,20 se spune despre proorocul David că „s'a sculat împăratul israelitean de pe pământ, s'a spălat, s'a uns, și și-a schimbat vestimintele sale și a intrat în casa lui Dumnezeu și s'a închinat lui”. Deci închinarea se aduce lui Dumnezeu, la cel care închipuie lucrul. Bisericii însăși i se dă închinare pentru că era „umbra celor cerești.” (Evr. 8, 5).

Care este felul în care creștinii se închină la icoane? Creștinii nu aduc Sfintelor icoane o închinare dumnezească, ci numai o închinare respectuoasă. Ei nu li se închină lor ca și când ele ar fi Dumnezeu însuși, ci li se închină aducându-și aminte de cel care reprezintă ele. Deci nu lor, ci lui Dumnezeu i se aduce închinare și sfinților cari sunt reprezentați în ele, necăroră după cavilită.

Și mai au un rol Sfintele Icoane, mai cu seamă acelea cari reprezintă scene din viața Mântuitorului ori din viața Sfinților martiri ai dreptei credințe. Ele sunt cărți de învățatură și de îndemnare sufletească pentru cei ce nu știu citi. Căci, după cum se

Vremuri grele pentru Astra (XVIII)

— Critici nedrepte —

Din cauza unui mic număr de cititori, revista „Transilvania” a trebuit să-și întrerupă apariția în 1879 și pentru scurtă vreme să fie înlocuită cu o publicație mică, zisă „Ara”.

Criza spiritual-morală prin care trecea „Transilvania”, redactată de Gh. Barițiu, datorită lipsei de înțelegere a publicului românesc, începuse să se restrângă asupra instituției însăși. Era un semn nefericit. Dacă este prigonit copilul, de ce n'ar fi atacat mai ușor și mai puternic părintii lui? Și parte din Românii nechibzuți, au lovit chiar pe acest părinte, pe această mamă spirituală Astra, care a trecut acum prin vremuri de încercare și de grea cumpănă.

Astfel o parte din Românii noștri au început să strige că Astra n'are niciun rost; că toate lucrările ei de aproape douăzeci de ani se reduc la „zero”; că adunările ei generale sunt numai risipă de bani și timp etc. Cu alte cuvinte, nu erau mulțumiți cu nimic. Desigur, nimeni n'a fost mai adânc mâhnit de aceste critici nedrepte decât Gh. Barițiu, care — cum spuneam în articolul nostru dinainte — fusese timp de 33 de ani sufletul Astei, în calitatea sa de secretar și de președinte. Deci, o bună parte din munca vieții sale închinase acestui izvor de lumină pentru suflet și de cultură pentru inimă. Și în loc de recunoștință — o cât de mică și neînsemnată atenție și recunoștință — ce găsește? O răutate, o hulă, un

spune în hotărârile Sfinților Părinți la cel de al 7-lea sinod, de câte ori ei nu se ta: vzuți prin închipuire de icoane, de atâtea ori se vor îndemna cei ce privesc la ele de a aminti și a iubi pre cei închipuiți...

Aceste înțelesuri le-a dat cinstirii Sfintelor Icoane Biserica încă din începuturile ei atât prin scrierile Sfinților Părinți cât și prin faptul că încă de pe atunci ele erau cinstite și au fost cinstite întotdeauna. Părintele Ilie

dispreț, o... cruce. Iată tot tragicul binefăcătorilor noștri din trecut.

Iată istoria românismului jertfel și eroic, care este călcată în picide proprii săi lui!

Dar Gh. Barițiu nu se dă bătut. El va lupta cu arma condeiului până la ultima scânteie de viață. Și va trebui să biruiască, alungând ceața ignoranței și a răutății de pe sufletele pătimase, reșezând la locul de onoare marile scopuri și binefaceri pe care le urmărește Astra cu acest popor român și creștin.

Când unii din dușmanii Astei cereau ca să nu se mai risipească banii într-o parte și alta, ci să se dea bursă tinerimii, Gh. Barițiu le-a răspuns: „Bună idee, însă de o sută de ori era și mai este de preferit dorința și voiața de a conveni (chama, aduna) oamenii, chiar din cele mai depărtate părți ale țării, a face cunoștință, a se încălzi spiritele unul de altul, a conversa și a se deprinde în limba lor națională... a da tinerimii ocazia de a se deprinde în arta muzicii vocale și instrumentale, a-și netezi manierele (a se cultiva cu inima), a se arropia de bătrâni, ca să nu se curme cu tradițiile dintre o generație și alta... și a micșora fiorile (neplăcerile, căturile) dintre o confesiune și alta. Toate aceste foloase cu pănesc mai mult decât fonduri de sută de mii în ochii tuturor, când văd mai departe în viitor. Unde mai punem conferințele științifice și artistice cu care s'a deșteptat o nobilă rivalitate între mai mulți literați de ai noștri...”

Gh. Barițiu arată că cu mijloace mici nu se pot realiza planuri mari, nici nu se pot schimba de pe o zi pe alta. Și mai ales, nu se poate aștepta ca 10—12 oameni (din comitetul Astei) să creeze pentru sute și milioane, care stau cu mâinile în sân, fără să sacrifice nici muncă și sudoare de ani întregi și nici cel puțin atâția bani, câți se dau pe tutun”.

Prof. S. Rada

SFATURILE DOCTORULUI

Bubele dulci

O boală de piele urticioasă și supărătoare este aceea care în popor este denumită „bube dulci”. O vedem adesea la copii și mai rar la bătrâni.

Boala se arată printr'un număr de bubule mici, niște bășicuțe pline la început cu un lichid tulbure. Ele crapă dând locurilor o stare de zerrumă care se usucă repede, dând naștere la niște coji galbene ca mierea, de unde și numele de bube dulci.

Dacă lăsăm cojile să cadă de la sine, ceea ce se întâmplă după 10—15 zile nu rămâne nici un semn în urma lor.

Totuși neglijența boala poate fi în multă vreme căci pe măsură ce unele se vindecă, apar altele nou.

Această boală se datorează unor microbi deosebiți se la dela un om la altul. De cele mai multe ori boala se ia prin unelte bărbierilor.

Tratamentul este ușor dacă este făcut cu răbdare. Bășicuțele mai mari vor fi tăiate cu o forfecuță, care a fost mai înainte arsă în spirit. Apoi se vor pune comprese cu acid boric (se găsește la farmacie) și anume 40 grame la un litru de apă fierdă și răcită. Dacă compresele sunt bine făcute în câteva zile cojile cad foarte ușor.

Compresa se face astfel: se cumpără tifon dela farmacie care se va tăia în bucăți mari cât locurile bolnave. Se vor pune 10—15 foi de tifon mișcate în soluție de acid boric. Deasupra lor se va pune o foaie de gâlapercă mai mare (ca să acopere tot tifonul) și se va lega ca să nu se miște.

Compresele se vor schimba de trei ori pe zi, de fiecare dată punându-se tifon nou.

De câte ori se schimbă compresele se va încerca a se desprinde cojile, întrebându-se o substanță numită apă de albour.

Dacă după 7—10 zile de tratament boala nu trece ne vom adresa medicului.

FOISOARA

SAFTA

de Rada Gligor

— Fi cuminte dragul mamei și lucrează ce ți-am dat... Eu mă duc până la Ileana să văd ce mai face.

— Era pe la începutul lui Noemvrie. Luna urca liniștită pe drumul ei de totdeauna. Pusliu; doar pașii Saftei se auzeau pe ulița cu colțuri.

La jumătatea drumului — pe cealaltă parte — ieși ca din pământ un ins înalt, zvelt cu un meș calm și gân litor. Dacă n'ar fi cârnit la dreapta după colțul cel mai apropiat, Safta era gata să-l dojenească, de bună credință că e Ion, care în lipsa ei hoinărește prin sat. Ochii de cicoare n'o mai ajutau să deosebească.

Drumul mult trecea pe lângă casa părăsită a lui Lazer Costea, care o rămas prin văile Galitiei, că Petria,

nevasta sa, sătulă de singurătate a plecat să-și îngrijească părinții. Pe lângă ea a trecut ca pe lângă o casă intrată în lumea superstițiilor. Și a oprit și răsuflarea. Numai după ce a trecut a dat drumul gândului... Cei și cățina asta!... Apoi după câțiva pași: Doamne, dar Gheorghea meu... Ce o fi cu el? Că cei plecați au mai scris... n'o fi lucru bun, că prea în multe feluri să aud știrile.

Tot plănuind, capul i se aplecă de greutatea gândului. Nu mai auzea și nu mai vedea nimic. Era cât pe aci să treacă de poartă dacă Ileana venind dela o vecină nu i-ar fi tăiat calea.

— Draga mamei, ți-ai isprăvit toate lucrurile? Uite am venit să-ți ajut. Știu că le faci cam greu, că te opăcesc copiii.

În casă îi luă pe toți la rând ca un doctor al familiei, vorbind cu fiecare în limba lui:

— Măi Păvălucă, te-a pălat maicăta?

— Mama... pălat... Oara... răs-

pinde copilul arătând spre lagănul agățat deasupra patului dinspre cere venea un gungurit vesel.

— Tu ce-ai mai învățat la școală Petra?

Petra știa obiceiul bunicii, n'a mai așteptat mult își regulă vocea luă poziție de soldațel:

T O A M N Ă

Vântu'mpinge Se duc paseri,
Norii pe cer, Pioile vin;
Bruma cade, Se strâng oameni
Florile pier. Lângă cămin.

— Frumoasă poezie! S'ascuți de domnișoara și să înveți. De te vei purta tot așa de bine ajungi deștept ca Goga și viteaz ca Iancu.

Bunica scoase câteva mere din măneca ei și le împărți.

Dumitru unde-i Ileana.

În locul mamei răspunde Păvălucă:

— Tata... fară... papa... vaca...

Abia acum Safta își găsi locul pe lavița de lângă foc, unde îi spusese Ileana multe, în șoaptă, ca să nu le mai audă copiii. Apoi se ridică să

plece. Când au prins de veste copiii s'au grămădit cu toții pe ușe.

— Cine nu-i cuminte nu-l face Dumnezeu mare. Cin'vrea să rămână pitirig?

— Eu-s cuminte așa-i bunică?

— Da, tu o să te faci mare, mare.

— Cât de mare?

— Uite atât!

Și bunica îi luă de subsuori, îi ridică în sus arătându-i cât o să crească de mare. Copiii vrând să crească mari cu toții și-au continuat în liniște temeul fântânii început mai înainte la capătul patului, din tutei de cucuruz.

Luna a suit aproape jumătate din urcușul drumului. Frigul e mai aspru pașii mai grăbiți.

— Ce-ai mai făcut, Ioane, de când am plecat eu?

— Am așternut pe hârlie un crâmpei din trecut. Vrei să ți-l citesc?

— Altădată... Acum e prea tâziu. Ceasornicul scoase din piept lăbății răgușite. Safta cu ultimile cuvinte din rugăciunea de seară pe bu-

Indrumări agricole

Păstrarea fructelor pentru iarnă (II.)

Tăiatul fructelor și opăritul
 Fructele, cum sunt merele și perele se taie și se usucă în jumătate după ce li s'a scos căsuța cu sâmburi. Merele însă uscându-se greu în bucăți mari, se recomandă a fi tăiate în bucățele mici de 5 mm. grosime, în formă de tăieturi sau runde.

Caisele se pot usca întregi cu sâmburi în cantități mai mici, înfășurându-se cu furculița. În cantități mai mari, se uscă tăiate în jumătăți. Cireșele se usucă cu sâmburi sau în jumătăți fără sâmburi. Vișinele și vișinele se usucă cu sâmburi.

Prunele se usucă cu sâmburi. În cantități mai mici se usucă fără sâmburi, punându-se în locul acestora niște de nucă.

După ce au fost tăiate, fructele se usucă în scopul de a ușura uscatul. Pentru aceasta se pun într'un vas de nujie cojite sau într'un vas special cu pereții și fundul găurit, după care se cufundă în cazane cu apă clocotindă, unde se fier, agitându-se unul până la două minute. După ce se scoase de acolo, se pun imediat în apă rece, iar după aceea se așează pe gratii pentru a se svânta.

Se opăresc prunele, cireșele, vișinele și orice alte fructe, care se usucă întregi. Merele și perele tăiate în felii nu se opăresc, ci se pun într'un vas cu apă rece, ca să nu se usucească în atingere cu oxigenul din aer.

Afumatul cu pucioasă

Caisele merele și perele, pregătite după cum am spus, este bine să fie puse acțiunii fumului de pucioasă, într'un dulap sau într'o cameră închisă perfect. În acest scop punem fructele pe gratii, pe un singur rând și le introducem în dulap sau în camera de afumat, lăsând un spațiu de 10 cm. dedesubtul gratiilor și 15 cm. între gratii și pereți, pentru răspândirea fumului de pucioasă. În împrejurările actuale pucioasa

se procură greu, căci nu se găsește în comerț. Totuși se mai află mici cantități pe la viticultori și în unele depozite, care urmează a fi folosite.

Afumatul fructelor cu pucioasă are de scop să le fixeze culoarea, căci altfel fructele se înegresc și nu au aspect frumos.

Vinul și rachiul ca leac pentru animale

Vinul și rachiul adeseori se întrebunțează ca leac pentru animale. Sătenii, când văd că vaca, calul, sau alte animale nu mănâncă, sunt supărate sau incuiate, repede le toarnă rachiul pe nas, crezând ca prin aceasta le vindecă. Dar de cele mai multe ori în loc să le folosescă, mai mult le strică, fiindcă se dă fără rost și în măsură prea mare. Oțet de leac, de ar fi el cât de bun, dacă e dat în măsură prea mare, devine otrăv.

Vinul e bun să se dea vacilor după fătare. O jumătate sau un litru de vin dulce și cald le întărește. Cailor cari alergă, înainte de a începe alergarea li se dă o jumătate de litru de vin bun. Prin aceasta devin mai vioi și mai sprinteni. Iar cailor cari fac călătorii îndelungate cu căruța, e bine să li se dea la diferite popasuri pâine înmuiată în vin.

Rachiul e bun pentru vitele cari au colici, mistuiri grele sau sunt slăbite, ori fac munci grele. Trebuie dat însă cu măsură: la un bou sau cal 150-300 grame, la o oaie sau capră 30-100 grame, și la un câine sau pisică 20-50 grame.

Spiritul curat e otrăv pentru vite. Patru sute gr. spirit curat omorâ un bou, 250 grame omorâ un cal, 35 grame un câine și 25 grame o pisică. De aceea spiritul se dă totdeauna amestecat cu apă.

Să nu se dea niciodată beutura de vin sau rachiul pe nas, căci în loc să meargă în stomac, se duce la plămâni, ceea ce le poate pricinui aprinderi și chiar moarte.

Ion Popu-Câmpeanu

Fosforul

Ceva despre fosfor, despre însemnătatea și din trecutul lui.

Dacă mintea omenească e smulsă din Dumnezeire, creierul nostru gândește arzând substanțe scumpe cari cuprind fosfor, cum e lecitina. Cu drept cuvânt s'a putut spune foarte frumos: „creierul e o mașină care arde fosfor și produce capodopere“. Cu cât un om gândește mai mult, cu atât urina lui cuprinde mai mulți fosfați. Un doctor învățat arată că un mare orator, după un discurs mai important, mai simțit și mai gândit avea urina foarte încărcată cu produsele de ardere ale fosforului din creier. De aceea e bine ca intelectuali să mănânce și hrană cu fosfor mai mult, cum sunt: merele, laptele, peștele, icrele, ouăle, etc. Deasemenea fosforul intră și în oasele cari formează scheletul nostru. La fel și plantele cuprind în ele combinații de ale fosforului. De aceea dela o vreme și pământul slăbește în substanțe cu fosfor și nu mai rodește. Atunci trebuie să i se dea îngrășămintele cu fosfor pe lângă acelea cu azot și cu po-

tasiu. Cu drept cuvânt s'a spus că Roma a început să cadă din vremea în care, secătuită de fosfații de calciu din pământ, Sicilia nu mai putea fi grânarul ei. Industria consumă cantități foarte mari de fosfor la fabricarea chibriturilor și combinațiilor de fosfor.

E interesant să știe oricine că fosforul a fost descoperit de trei ori. Într-o oară l-a descoperit în 1669 Brand (mort în 1692), cămătar și alchimist din Hamburg. Acesta a preparat fosforul din urină prin încălzirea cu cărbune și nisip. Alt chimist, Kunkel, l-a preparat tot din urină după zece ani de încercări. Marele învățat englez Robert Boyle (1626—1691) a preparat pentru a treia oară fosforul în 1680 tot din urină, luându-se numai după svonul că Brand l-ar fi procurat din ceva care a făcut parte din corpul omenească.

Numele de fosfor se trage dela înșugirea lui de a licări în întunecare, care a uimit lumea pe atunci când ne uimește pe noi radiofonia.

G. G. Longinescu

Nutreț pentru vitele noastre

Seceta din anul acesta și cel trecut ne mai învață că numai dacă sămănăm plante de nutreț putem să asigurăm nutrețul trebuincios vitelor noastre. Aici în Transilvania crește foarte bine trifoiul roșu sau loherul cum i se spune în unele părți. Trifoiul nu numai că ne dă o recoltă bună de nutreț, dar mai îngrășă și pământul și încă pe deasupra trifoiștile de pe coastele de dealuri mai împiedecă spălarea pământului la vale de către ploile mari, care vin destul de des peste ele.

Plugarii cari s'au bazat numai pe fânul din fânețe, din cauza secetelor au rămas fără nutreț în timp ce cei cu trifoiști și cu luferniști au avut nutreț pentru vitele lor.

Deasemenea au avut mare ajutor pentru nutrețul vitelor cei cari au avut semănat câte un petec de pământ cu sfeclă de nutreț, în locuri mai joase și cari au suferit mai puțin de secetă.

Nutrețul murat ne ajută și el într-o măsură destul de mare să prelungim timpul de folosire a fânului uscat și astfel să trecem peste secetele de primăvară. Asupra felului cum se pregătește nutrețul murat și cum se folosește vom mai scrie noi cât de curând.

De vânzare: O mașină „Singer“ cilindru mic pentru pantofi. A se adresa la Suci Simion, Spring 286, jud. Sibiu.

cu cruce pe pernă și să așeză în păcel.

Somnul n'o lua. Băiatul scria în noaptea.

— Ioane mai lasă-le și te culcă,
 — M'oi culca că e un an până dimineată.

Safta s'a întors pe cealaltă parte, dar nici acum nu dormea. Se gândea cum să-l întrebe de a veni cineva în noaptea ei, că portuța a găsit-o îndărăpt. Bănuiala se împărțea: Ori a venit vre-o știre dela fecioru din cătane, ori Ion a umblat pustiu prin sat. Neștiind cu ce să înceapă, își cumpănea cele două bănuiele. De voi începe cu cel din cătane iar mă mustără Dumneata așa te topești gândindu-te la el? să-l întrebe nu cumva a fost el prin sat, ar însemna că se îndărește de purtarea lui și l-ar supăra foc. Nu, asta nici decum, se hotărî să-l întrebe. O amintire îi luminează mintea, deși era de mult de când a găzduit pe Matei, cel mai înțelept dascăl din jur, adevăr recunoscut și de Vlă-

dica. Hotărîrea ei se întări și mai mult când îi veni în minte vorbele dascălului: „De cerți copiii când n'au vină, căldura dragostei părintești se potolește, ba uneori se stinge, iar copiii neavând unde să se încălzească, se prăpădesc: câte unul în viscolul aspru al vieții, departe de cămin“.

După această limpezire nu-i mai rămase decât o bănuială.

— Ioane, cine a mai venit la noi în astăseară?

— Băiatul întârzie cu răspunsul prefăcându-se că e adâncit în cele ce scria, ca să câștige din timp să găsească o cale mai bună de comunicat știrea. Când își statornici calea se grăbi ca să nu-l întrebe a doua oară.

— Mamă!..

— Aude...?

— Dormi?...?

— Nu.

— Cum de n'ai adormit încă?

— Știu și eu

— La ce te gândești?

— La multe

— La Gheorghe-a nostru nu te-ai gândit?

— Cum să nu mă gândesc. Tot timpul la el mă gândesc.

Femeia își uită că nu trebuie să mai pomenească de el, biruind-o legea firii, care te îndeamnă la tot ce nu ai, la tot ce e al tău și e departe.

— Ai vrea să auzi ceva de el?

Băiatul nu-i mai dădu răgaz ca să mai răspundă.

— Uite, cu scrisul meu sm uitat să spun că ne-a adus pârșarul o scrisoare dela spitalul militar din Sibiu. Din ea am aflat că Gheorghe e acolo, slăbit în urma sângelui pierdut. Că scrisoarea nu-i făcută cu mâna lui nu i-a mai spus.

— Unde-i cartea să o văd și eu... De când îi scrisă?

— Uite-o... e din 7 Noembrie 1917.

— După ce o pipăi se uită bine la ea, că de citit nu o putea citi, lipsindu-i ochelarii cari i-a rămas dela soacră-sa, s'a ghemuit tăcută din nou în păcel.

Ion scria înainte, mulțumit de reu-

șită. N'a scris nicio pagină și se trezi din nou întebat.

— Cine are vreo cătană în spital unde ziceai că-i Gheorghe-a nostru, trebuie să plătească de stă acolo?

— Nu, mamă. Pentru soldați plătește țara.

Când aproape să se convingă băiatul că nu mai avea să primenească nicio întrebare, Safta se scula și așeză păstura pe cap, trase scaunul de sub păcel, își sprjinii picioarele și așteptă atentă ca să prindă momentul când băiatul își termină fraza.

— Oare la acei cari nu prea au sânge nu le poate da dela alții?

— Netăgăduit că se poate.

— Și să fac sănătoși?

— Să însdrăvenesc de nici nu mai știi că ai fost bolnavi. Întrebarea e că cine-și dă din sânge.

Acum femeia n'a mai scos niciun cuvânt. Grăbită s'a așezat din nou în păcel, ca să poată sta de vorbă cu domni dela spital, unde ajunsese cu torsul gândului.

(Urmasa în numărul viitor).

INFORMAȚIUNI Dela o săptămână la alta

Abonamente

Pe un an, pentru cărți și informații	10.000 Lei
Pentru negustori, comercianți și industriași	20.000 "
Instituții și autorități	40.000 "
Abonamente de aprilie	80.000 "
Prețul unui număr	200 "

D-l Octav Livezeanu noul ministru al Artelor. Președinția Consiliului de miniștri a întocmit Decretul lege, pentru numirea d-lui Octav Livezeanu ca titular al departamentului artelor în locul d-lui Mihail Ralea numit ambasador la Washington.

Abaterile dela Legea de colectare a cerealelor vor fi sancționate pe loc. În vederea efectuării controlului pentru aplicarea pe teren a legii pentru colectarea cerealelor d. Mihail Leventi secretarul general al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării a plecat în inspecție în provincie. D-sa va sancționa pe loc toate abaterile ce vor fi constatate.

O importantă descoperire arheologică. Săptămâna aceasta s'a descoperit în cadrul săpăturilor arheologice dela Celei, Jud. Romanași, unde a fost cetatea Dacă și apoi Romano-Bizantină Suceava, o importantă biserică creștină. Această biserică este cea mai veche din Dacia Traiană datând din vremea împăratului Justinian. Descoperirea este extrem de prețioasă pentru lămurirea începutului creștinismului la români. Săpăturile continuă.

Revoltă în Calcutta. Grave turburări au avut loc la Calcutta și în diferite orașe ale Indiei cu prilejul proclamării zilei acțiunii de către Liga Musulmană în semn de protest împotriva planului britanic referitor la India. La Calcutta revolta s'a transformat în aprige lupte de stradă. Participanții se folosesc de cuțite, bastoane și arme de foc. Au fost incendiate multe cămine și moschee ale musulmanilor. 400.000 de oameni iau parte la luptele de stradă.

O mare uzină de pucioasă în Turkmenia. Pe povârnișul de Vest al munților Kuçhitang-Tau din Turkmenia se află bogate zăcăminte de pucioasă, ale căror rezerve se ridică la 2 milioane tone. Zăcămintele de pucioasă dela Gaordak au un mare viitor. Ele vor produce, pe lângă pucioasă, și 50 mii tone de îngrășăminte chimice. Se presupune că aici se mai găsesc minereuri diferite și petrol. În prezent se fac pregătiri pentru construcția unei mari fabrici combinate chimice și a unei colonii muncitorești.

Cea mai veche șosea din Rusia. Reconstrucția celei mai vechi șosele a Rusiei, care va deveni autostrada Leningrad-Moscova, a început. Ea va fi lărgită și asfaltată. Vor fi înlăturate toate coliturile brusce care îngreuează circulația. Ni meroasele poduri de beton armat și metal vor fi reconstruite în așa fel ca stilul arhitectonic să corespundă stilului orașului Leningrad.

Noul statut al funcționarilor publici a fost încheiat. Comisiunea însărcinată cu redactarea definitivă a statutului funcționarilor publici și a încheiat lucrările. Textul noului statut în forma pe care i-a dat-o comisiunea dela Președinție, urmează a fi examinat în consiliul de miniștri și se afirmă că noul statut ar urma să fie promulgat în „Monitorul Oficial” în preajma zilei de 23 August. Se precizează că sporurile de salariu vor fi variabile, dela funcțiune la funcțiune, în raport cu vechimea și cu categoria de funcțiune respectivă.

Senatul italian a încetat să mai funcționeze. Printr'un decret aprobat de consiliul de miniștri, senatul italian a încetat să mai funcționeze. Cei mai mulți din membrii senatului care erau numiți pe viață de rege au fost decăzuți din drepturile lor, din cauza antecedentelor fasciste pe care le-au avut.

La Constanța a sosit un transport de cauciucuri. La vama Constanța au intrat 1800 cauciucuri roși și uzate, diferite mărci în special mărci americane. Aceste cauciucuri au fost cumpărate din Franța de firma din București Varvacas. Este vorba să se facă un import din Franța de mașini Ford. Mașinile sunt în majoritate provenite din rezervele armatei americane care le-a vândut pe piața franceză.

ANUNȚ. Consorțiul Fabricii de cărămidă, Gușterița, reluându-și activitatea, se aduce la cunoștință celor interesați, că se găsesc de vânzare orice cantități de țiglă, cărămidă și scoări la secția de beton a Firmei PHONIX în strada Turului 27.

DE VÂNZARE:

Una sobă de bucătărie pentru gătit în stare foarte bună.
Adresa: Sibiu, Str. Stock 3 prin str. Vasile Lupu (dincolo de gară).

Vânătoarești

Soc. de pescuit în apele de munte și arendașii respectivi sunt îndemnați să-și procure pentru bibliotecă lucrarea „Punerea în valoare a apelor de munte” de prof. C. Motoș și ing. agr. V. Anghelescu, — foarte folosite și tuturor pescarilor sportivi. Lucrarea este editată în 1939 și tipărită la Monitorul oficial.

Se semnalează în jud. Sibiu că **icrele de păstrăvi** sunt mai mari ca de obicei în acest timp. Este probabil un semn că bătaia păstrăvilor va începe mai devreme din cauza scăderii apelor de munte. Pescarii deci urmează să încealeze pescuitul mai curând, către 5 Septembrie, după cum vor hotărî societățile respective.

Totodată, a se supraveghia în mod deosebit de strict ca pescuitul să se facă numai în **zonele de pescuit** fixate de arendaș sau societate pentru fiecare fond de pescuit. Restul părăului trebuie să fie prolejat pentru reproducători și pueți, — ceiace paznicii și fiecare pescar trebuie să cunoască când iese la pescuit.

În străinătate

Punctul de vedere al României la Conferința Păcii

După cum am enunțat, în numărul trecut, România a fost invitată să-și spună cuvântul în fața conferinței de pace.

Merți, 13 August 1946 dl. Gh. Tătărescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Afacerilor străine a arătat punctul de vedere al țării noastre cu privire la proiectul tratatului de pace.

Ședința a fost prezidată de dl. Byrnes, reprezentantul St. Unite. D-sa a salutată delegația română după care a dat cuvântul șefului ei.

Dl. Gh. Tătărescu a examinat pe rând toate problemele vitale care se desprind din tratatul de pace arătând: I. că România a intrat în război la 24 August împotriva Axei și nu la 12 Septembrie 1944 când s'a încheiat armistițiul și II. că ea nu a dus acest război numai împotriva Germaniei ci și împotriva Ungariei horticiste.

Pentru acestea România este în drept să ceară calitatea de putere cobeligerantă.

De asemenea cere să se prevadă clauze referitoare la despăgubirile de război cari se cuvin României din partea Germaniei și Ungariei în urma distrugerilor pe cari armatele acestor țări le-a săvârșit în țara noastră după 23 August 1944.

În privința reducerii efectivului armatei noastre cere ca să se lase în mâinile soldaților armele cu care au luptat alături de Națiunile Unite pentru libertate.

A examinat apoi sarcinile economice arătând că acestea sunt greu de suportat dacă nu se fac modificări în proiectul de tratat.

Incheie declarând că România dorește o colaborare cu toate popoarele doritoare de pace și cerând conferinței să o ajute în îndeplinirea misiunii sale.

Sedința Consiliului de Securitate. Consiliul de Securitate al O.N.U. s'a întrunit în ședință secretă. S'a stabilit ordinea de zi a edurării generale a Organizației Națiunilor Unite ce urmează să-și începă ședințele la data de 23 Septembrie.

Luptele dintre trupele Anglo-Olandeze și Indoneze continuă. Din Indonezia se arună că luptele dintre trupele anglo-olandeze și indoneze, continuă. Reprezentantul autorităților militare britanice, arată că luptele cele mai violente au avut loc în zorele Semarang și Bandung. S'a dat un comunicat de serviciu militar olandez din Batavia în care se arată că lupte violente sunt în curs la Sud de insula Celebes, unde trupele olandeze duc lupte împotriva a 1000 de Indonezieni. (Tas)

Ce vor Ungurii

Tot în cadrul Conferinței păcii dela Paris dl. Györgyösi, ministrul de externe al Ungariei a arătat cări sunt pretențiile țării sale în legătură cu tratatul de pace. D-sa a cerut revizuirea granițelor către Cehoslovacia și România.

Prin aceste pretenții revizionist delegatul maghiar a provocat aprobarea majorității delegațiilor 21 națiuni aflate în conferință specială a delegatului Cehoslovac dl. Jan Masaryk care a răspuns energic arătând primejdia ac revizionism cu nimic justificat.

Deasemenea întreaga presă peonă critică declarațiile delegației Ungariei.

La noi în țară

Lupta contra secetei

Diferite regiuni ale țării noastre sunt bătute de secetă. Acestea au toată vegetația necesară hăvitelor și a distrușerolă de porci.

În Moldova mai ales câmpiile sunt complet arse. Familii întregi au obligate să-și părăsească vatră căutare de hrană.

Față de această situație guvernul a hotărît să ia o serie de măsuri îndreptare.

Astfel s'au făcut intervenții pe a parte împotriva porumb. Vitele resă vor fi deplasate în regiunile nutreț, păstrându-se numai cele necesare tracțiunii.

În regiunile secetate se va mite vânzarea vitelor fără autorizație.

În sfârșit se vor lua măsuri de vilire a risipei și de ajutorare cantine a copiilor din regiunile lipsite.

Acestea sunt măsurile imediate luate de guvern.

Pe de altă parte noi toți trebuie să dăm seama de greutatea că pasă asupra noastră din cauza cetei și să facem tot posibilul ca puținul nostru să ajutăm pe cei mai lipsiți decât noi.

Analfabetismul

(Urmare din pag. 1-a)

Țării se spune că „prea puțin” e cîn, brozdă 'n brazdă cu „nimic” cu cartea tocmai așa e. Cu o zi școală și cu 2-3 lipsă, învață copiii numai ca să-și scrie numele, o soare acasă din armată, dar o bună despre agricultură, despre măduirea boalelor la vite ori despre alte lucruri folositoare nu citește. I s'a aprins încă nici dragostea învățatură îndeajuns și — cum teste anevae — obosește repede până te întorci a adormit cu capul în mână.

Lăsați copiii la școală. Face cu mîna mai mult învățatura de o zi de ajutorul lui pe o săptămână.

Și încă ceva: când copiii merg la școală, supraveghiați-i. Nu-i lăsați capul lor dela începutul și până la sfârșitul anului. Treceți din când când pe la învățător și-l întrebați dacă ajunge regulat la școală și pleacă de-acasă și ajunge... la ghidori pe vâlcea la cuburile vrăbiilor.

Copiii pot greși, că sunt copii; dar rîntii însă trebuie să vegheze. Și mîntrebați dacă învață, dacă se poartă bine. Ajutați pe învățător, că pentru îndreptarea copilului trebuie să creze deodată, mîna în mîna la școală, dar și părinții.

Incepe școala. Lăsați copiii la școală și ajutați pe învățător.

I. V. Spiridon